

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 77 0 P 001192 09 Rev
Banja Luka: 03.06.2010. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Senada Tice i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A. F. iz P. koga zastupaju D. V. i J. J., advokati iz B. L., protiv tuženog M. R. iz P., koga zastupa direktor M. J. iz P., radi zaštite prava iz radnog odnosa, vrijednost spora 54.616,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj 011-0-Ž-07-000 494 od 27.02.2008. godine, na sjednici održanoj 03.06.2010. godine, donio je

R J E Š E N J E

Revizija se uvažava, ukida se presuda Okružnog suda u Banjoj Luci broj 011-0-Ž-07-000 494 od 27.02.2008. godine u dijelu odluke o poništenju odluke o otkazu ugovora o radu i dijelu koji se odnosi na isplatu plate za period od 01.11.2004. godine do 01.03.2005. godine (stav 3. izreke) i u tom dijelu, vraća istom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Prijedoru broj Rs-96/05 od 13.07.2007. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužitelja i kao nezakonita poništena odluka tuženog broj 81-115/04 od 29.10.2004. godine o otkazu ugovora o radu, te tuženi obavezan da tužitelja vrati na poslove i radne zadatke koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi i sposobnostima (stav I); obavezan je tuženi da tužitelju na ime naknade štete zbog izgubljene zarade u periodu od prestanka radnog odnosa tj. od 01.03.2005. godine do 31.12.2005. godine isplati iznos od 2.121,30 KM, za period od 01.01.2006. godine do 31.12.2006. godine iznos od 3.118,20 KM i za period od 01.01.2007. godine do 31.05.2007. godine iznos od 2.737,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dospelosti svakog obroka pa do isplate, s tim da se za dospelost ima uzeti 10-ti u mjesecu za prethodni mjesec, te izvršiti uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period od 01.03.2005. godine pa do zaključenja glavne rasprave 19.06.2007. godine (stav II); obavezan je tuženi da tužitelju, na ime razlike plata, za period od 01.11.2004. godine do 01.03.2005. godine, isplati iznos od 713,60 KM sa zateznom kamatom i to, na iznos od 177,65 KM počev od 01.12.2004. godine do konačne isplate, na iznos od 177,65 KM počev od 01.01.2005. godine, na iznos od 179,15 KM počev od 01.02.2005. godine i na iznos od 179,15 KM počev od 01.03.2005. godine do konačne isplate, kao i za doprinose u tom periodu, uz naknadu troškova postupka u iznosu od 545,00 KM (stav III); odbijen je preostali dio tužbenog zahtjeva u pogledu

isplate plata, regresa, ogrjeva i zimnice za period od 01.04.2004. godine pa do 01.06.2007. godine, kao i u dijelu zahtjeva za uplatu za penzijsko i invalidsko osiguranje i troškova postupka (stav IV); odbačena je tužba u dijelu zahtjeva za isplatu plata, toplog obroka, regresa, ogrjeva i zimnice i nagrade za dan rudara za period od 01.01.1994. godine pa do 01.04.2004. godine (stav V).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjoj Luci broj 011-0-Ž-07-000 494 od 27.02.2008. godine žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda ukinuta u dijelu kojim je tuženi obavezan za naknadu štete na ime izgubljene zarade za period od 01.03.2005. godine do 31.05.2007. godine sa kamatom i uplatom doprinosa (stav 2 izreke) i u tom dijelu predmet vraćen na ponovno suđenje (stav I); žalba tužitelja je uvažena i prvostepena presuda ukinuta u dijelu kojim je odbijen zahtjev za naknadu štete na ime izgubljene zarade za period od 01.03.2005. godine do 01.06.2007. godine i uplatom doprinosa (dio stava 4 izreke), u dijelu kojim je odbijen zahtjev za isplatu ličnog dohotka za period od 16.08.2004. godine do 01.11.2004. godine, te u dijelu kojim je odbijen zahtjev za isplatu nagrade za dan rudara, i u tom dijelu predmet vraća na ponovno suđenje (stav II); žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dijelu kojim je poništena odluka o otkazu ugovora o radu za tužitelja i tuženi obavezan da ga vrati na rad (stav 1 izreke), i u dijelu kojim je tuženi obavezan na isplatu ličnog dohotka za period od 01.11.2004. godine do 01.03.2005. godine (stav III); žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dijelu kojim je odbijen zahtjev tužitelja za isplatu ličnog dohotka za period od 01.04.2004. godine do 16.08.2004. godine i u dijelu kojim je odbijen zahtjev za isplatu naknade po osnovu ogrjeva, zimnice i regresa za period od 01.04.2004. godine do 01.03.2007. godine (stav IV); ukinuta je odluka o troškovima postupka i u tom dijelu predmet vraćen na ponovno odlučivanje (stav V).

Tuženi revizijom pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je osnovana.

Predmet ovog spora je zahtjev tužitelja za poništenje odluke tuženog o otkazu ugovora o radu, zahtjev za vraćanje na posao i raspoređivanje na odgovarajuće radno mjesto, i zahtjev za isplatu naknade na ime neisplaćene plate, razlike plate, naknade za regres, topli obrok, zimnicu i ogrjev, te naknade za dan rudara.

U bitnome se utvrđenje činjeničnog stanja od strane prvostepenog suda sastoji u sljedećem: da je tužitelj bio dugogodišnji radnik RŽR Lj. iz P. čije radnike je preuzeo tuženi i sa tužiteljem zaključio ugovor o radu 16.08.2004. godine, kojim ugovorom je raspoređen na radno mjesto VŠ – inženjer mašinstva; da je tužitelju 29.10.2004. godine otkazan ugovor o radu, te mu je priznato pravo na otpremninu, koja je isplaćena u iznosu od 4.142,95 KM, priznato mu je pravo na plate u otkaznom roku i pravo na dospjele neisplaćene plate; da je tuženi odlukom broj 127/04 od 25.10.2004. godine usvojio

Pravilnik o sistematizaciji poslova i radnih zadataka sa sistematizovanih 648 radnih mjesta; da je tuženi 29.10.2004. godine većem broju radnika otkazao ugovor o radu zbog ekonomskih, organizacionih i tehnoloških razloga, među kojima je i tužitelj, pri čemu je Upravni odbor tužene 22.10.2004. godine usvojio Program socijalnog zbrinjavanja viška radnika kojih je bilo 571; da je prvostepenom presudom broj 77 0 P 001192 08 P od 01.09.2008. godine tuženi obavezan da tužitelju isplati naknadu na ime razlike plate za period od 16.08.2004. godine do 01.11.2004. godine, naknadu na ime izgubljene zarade za period od 01.03.2005. godine do 30.06.2008. godine i nagradu za dan rudara za 2005, 2006. i 2007. godinu, dok je zahtjev za isplatu regresa za period od 01.03.2007. godine do 30.06.2008. godine odbijen; istom presudom usvojen je protutužbeni zahtjev tuženog i obavezan tužitelj na vraćanje iznosa od 4.142,95 KM sa zateznom kamatom od 07.05.2008. godine, primljenog po osnovu otpremnine; da je drugostepenom presudom broj 77 0 P 001192 08 Gž od 25.11.2008. godine žalba tužitelja protiv navedene prvostepene presude odbijena, dok je žalba tuženog djelimično uvažena i to u dijelu koji se odnosi na početak roka za računanje zakonskih zeteznih kamata; da protiv ove drugostepene odluke stranke nisu izjavljivale reviziju.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja primjenom odredbi člana 80., čl. 83., čl. 113., čl. 124. i čl. 125. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“ broj 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03, prečišćeni tekst 55/07 – u daljem tekstu ZR) i odredbe člana 34. Kolektivnog ugovora o radu u metalskoj industriji i rudarstvu („Službeni glasnik RS“ broj 90/03), prvostepeni sud odlučuje kao u izreci presude.

Po shvatanju prvostepenog suda, tužena je kriterijume za utvrđenje viška radnika trebala odrediti prema pojedinim radnim mjestima, a što nije učinila nego je utvrdila kvalifikaciju radnika na nivou preduzeća kao cjeline, na osnovu čega sud izvodi zaključak da se, iz tog razloga, ne može vidjeti u kojoj je radnoj jedinici radio tužitelj i da li je tamo bilo viška radnika.

Drugostepeni sud, u ovom dijelu, u cijelosti prihvata činjenična utvrđenja i pravni zaključak prvostepenog suda iz kog razloga odbija žalbu tuženog i potvrđuje prvostepenu presudu u dijelu kojim je poništena odluka o otkazu ugovora o radu.

Drugostepena odluka nije pravilna.

Usvajajući tužbeni zahtjev i poništavajući kao nezakonitu odluku tuženog broj 81-115/04 od 29.10.2004. godine o otkazu ugovora o radu, obe nižestepene presude polaze od tog da je tuženi bio dužan da višak radnika utvrdi za pojedina radna mjesta. Na ovaj način, kako to sudovi tumače, primjenom donesenih kriterijuma za utvrđivanje viška bi se znalo koliko radnika, na kojim radnim mjestima i jedinicama ostaje bez posla, te koji su to radnici. Obzirom da je tuženi višak radnika utvrdio u odnosu na tuženu kao cjelinu, a ne u odnosu na konkretna radna mjesta, sudovi izvode zaključak da je odluka tuženog o otkazu ugovora o radu nezakonita.

Pri tome sudovi nisu našli da je tužitelj dokazao da je tuženi, nakon što je njemu dao otkaz, vršio prijem novih radnika iste kvalifikacije kao što je njegova, a da mu

prethodno nije ponudio zaposlenje kao radniku kome je radni odnos prestao zbog ekonomskih, organizacionih i tehnoloških razloga.

Iz provedenih dokaza proizlazi, a što nije ni sporno među parničnim strankama, da se tuženi duže vrijeme prije donošenja spornog rješenja o otkazu ugovora o radu, nalazio u ekonomskim i organizacionim promjenama.

Odlukom tuženog broj A-127/04 od 25.10.2004. godine usvojen je Pravilnik o sistematizaciji poslova i radnih zadataka sa ukupnim brojem od 648 radnih mjesta od ranijeg broja od 1160 radnih mjesta.

Po ocjeni ovoga suda, pravno shvatanje nižestepeni sudova, da je višak zaposlenih radnika trebalo identifikovati po radnim mjestima, u odnosu na svakog pojedinog radnika i na svako radno mjesto u cjelini, a ne u odnosu na privredno društvo kao cjelinu, prihvatljivo je u slučaju kada je iz ekonomskih, organizacionih i tehnoloških razloga smanjeno samo jedno radno mjesto ili eventualno pojedina radna mjesta ili kada je na pojedinim radnim mjestima smanjen broj izvršilaca. U konkretnom slučaju se radi o otkazu ugovora o radu većem broju radnika zbog organizacionih promjena izazvanih ekonomskim teškoćama, pa se zbog toga treba uzeti u obzir stanje privrednog društva kao cjeline.

S obzirom na izloženo, za razrješenje ovoga spora od odlučnog je značaja utvrđenje, da li je tuženi u odnosu na tužitelja pravilno primijenio kriterije (osnovne, dopunske i posebne) za utvrđivanje viška radnika za čijim je radom prestala potreba.

Na žalbene navode tuženog u vezi ovih okolnosti drugostepeni sud nije se izjašnjavao čime je počinio i povredu odredbe člana 231. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09-u daljem tekstu ZPP).

Navedeni nedostaci kvalifikuju se pogrešnom primjenom materijalnog prava na što osnovano ukazuje revizija tuženog, koja se sastoji u tome što drugostepeni sud, zbog pogrešnog pravnog pristupa u ovoj pravnoj stvari, činjenično stanje ostavlja nepotpuno utvrđenim pa zbog toga nema uslova za preinačenje pobijane presude.

Iz navedenih razloga valjalo je reviziju uvažiti, drugostepenu presudu ukinuti i predmet vratiti istom sudu na ponovno suđenje (član 250. stav 2. ZPP).

Predsjednik vijeća
Biljana Tomić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić